

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2023-07-14
Besvaras senast
2023-07-28

Till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2022/23:858 Implementeringen av PFAS-förbudet

Sverige ställer sig bakom EU:s lagförslag om att förbjuda användning av PFAS-ämnen, vilket markerar ett betydande steg i riktning mot en säkrare och mer hållbar framtid. Samtidigt är det absolut nödvändigt att utfasningen av dessa ämnen sker på ett välöversvägt och genomtänkt sätt. Vi måste ta hänsyn till att denna process inte får äventyra Sveriges och Europas konkurrenskraft, eller endast flyttar problemet bortom europeiska gränser

PFAS utgör en grupp högfluorerande organiska ämnen som på grund av sin svårnedbrytbarhet ackumuleras i näringskedjan. Detta medför att dessa ämnen kan påträffas hos såväl människor som djur. Ämnena har en bred användningsyta som sträcker sig från områden som elektronik och impregnering till industriell tillverkning. Särskilt i situationer där det finns en stor risk för spridning till människor och djur, exempelvis i brandskum, textilier och skidvalla, är det av yttersta vikt att PFAS-ämnen fasas ut och ersätts med säkrare alternativ.

I samband med den planerade utfasningen av PFAS-ämnen är en omfattande och noggrann konsekvensanalys helt avgörande. Denna analys behövs inte bara för att säkerställa att de tänkta effekterna av det planerade förbudet uppnås, utan också för att förhindra eventuella oönskade negativa konsekvenser.

För närvarande är läckage från processutrustningar ovanligt, och det kan vara en långvarig process att hitta ersättningsmaterial. Detta kan i sin tur resultera i att tillverkningen flyttas utanför Europa eller att vissa varor helt enkelt inte längre kan produceras eller repareras.

Det nuvarande förslaget tar hänsyn till undantag under en övergångsperiod för ämnen som anses vara avgörande för samhällsfunktionen. Trots dessa undantag är det uppenbart att förslaget kanske inte i full utsträckning skyddar vår konkurrenskraft. Industrin uttrycker oro över tidsramen för genomförandet, som kan vara för snäv för att hinna hitta lämpliga ersättningsmaterial och noggrant identifiera alla nödvändiga kemiska föreningar innan förbudet träder i kraft.

En särskild oro gäller identifieringen av kemikalier. Om vi inte är tillräckligt noggranna i detta steg riskerar vi att förbjuda tillverkningskemikalier som faktiskt är nödvändiga för produktionen av andra kemikalier – kemikalier som

förslaget menar ska undantas på grund av deras centrala roll inom viktiga områden, såsom läkemedelsindustrin.

Det liknar att tillåta bygget av tegelhus men samtidigt förbjuda användningen av tegel – en motsägelsefull situation som vi behöver undvika.

Det viktigt att etablera en sorts säkerhetsventil för de fall där den tilldelade tidsramen visar sig vara otillräcklig. På detta sätt kan vi säkerställa en rimlig utfasning av dessa ämnen med minsta möjliga risk för skadliga konsekvenser. En förhastad implementering av förbudet mot PFAS-ämnen kan potentiellt äventyra utvecklingen inom vitala områden såsom elektrifiering och medicinteknik, vilka är avgörande för att uppnå en hållbar tillväxt

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Romina Pourmokhtari:

Hur kommer statsrådet och regeringen att arbeta på EU-nivå för att säkerställa att implementeringen av PFAS-förbudet sker på ett välövertvägt sätt, med fokus på skydd av människor och djur, utan att kompromissa med vår fortsatta utveckling och konkurrenskraft?

.....

Beatrice Timgren (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch